

Každý sběratel toho či onoho sběratelského oboru v převážné většině vidí jen výsledek často složitého procesu vzniku sbíraných artefaktů. Uniká mu to, co vše je nuoi vykonat, aby se takový předmět sběratelského zájmu vůbec objevil. Často bývají takové okolnosti složité, a někdy i bolestné. Nejinak tomu je i u oboru, který sleduje tento web. Je jím obor sběratelství produktů, které vytváří výplatní stroj, moderní vynález racionalizace poštovníctví dříve nazývaný frankotyp, nově správněji výplatní otisk.

V hrubých obrysech známe začátky, i když archivy jsou na informace skoupé. Archivy, Příliš vzcné slovo. Prostě to, co po "čištění" zbylo. Často nic, někdy něco málo. Ale víme, kdy se zrodila myšlenka racionalizace (dokument poštovní správy), známe začátky uvedení tohoto vynálezu do provozu, kdy a kde a kým. Co je naprosto neznámé, je organizační a ekonomické zázemí vzniku vyplácení zásilek výplatními otisky u nás v roce 1926

Zatím jsou především neznámé především smlouvy mezi MPT, vybraným zástupcem firmy B. Jarolímka a výrobce a dodavatelem firmy Francotyp GmbH. Zatím se bohužel nepodařilo objevit archiv nástupce firmy B. Jarolímek - národního podniku NARPA Praha. Zatím je nedostupný. Možná, že skončil ve sběr, nebo splynul a archivem nástupce Narpy Kancelářských strojů n.p. Praha (a později i DataSystému v Bratislavě). Objevitelská a badatelská práce nás ještě čeká. Dokumenty by jistě odkryly další tajemství tohoto oboru. Ztím musíme "vařit z vody".

Vraťme se do roku 1926. To už byli jasní aktéři zavedení výplatních strojů u nás. *Důležitou stránkou celého procesu, který by výplatní stroje vůbec uvedl do provozu, bylo ekonomické pozadí. To měla na starosti firma B. Jarolímek, která nesla hlavní tíhu této záležitosti. V oblasti organizační, obchodní a technické, ale zejména ekonomické a finanční.* Z posbíraných střípků se nám vytvořila hrubá mozaika - v této záležitosti byla nejdůležitějším činitelem **paní Aloisie Jarolímková, poz. Šišková (narozena dne 21. 6. 1884), dcera zedníka ze Smíchova a ode dne 11. 9. 1904** manželka majitele firmy pana Bohumila Jarolímka. Ve společnosti a ve firmě se jí jinak neřeklo než **paní Luisa**.

Co vím o finančních začátcích? Je toho málo, ale přece něco. K informacím hodně přispěl pan Rudolf Píša, který zjistil řadu potřebných údajů a souvislostí (viz jeho Věstník MCP a článek V rytmu kláves). . V květnu došlo ke konečné dohodě mezi třemi aktéry celého procesu. Závěry dohod vyžadovaly finance na nákup výplatních strojů na rozjezd celé akce. Řešení bylo blízko.

Firma B. Jarolímek měla účet u České průmyslové a hospodářské banky v Praze (ano, to byl druhý uživatel výplatního stroje u nás). Manželé Jarolímkovi začali jednat s touto bankou a jednání dopadla úspěšně. Úvěr ve výši 50000 až 100000 Kčs byl poskytnut. Měl ale několik dost tvrdých podmínek.

1/ Ručení: paní Aloisie Jarolímková ručila svým domem v Karlově ulici 188/4 v Praze. Zde se nacházela i mechanická dílna firmy B. Jarolímek. Toto jištění při úvěru bylo přijato,

2/ Rozsah použití: Úvěr mohl být využit jen na nákup výplatních strojů Francotyp a na stroje, které se platily přede a hotově (jinak se výhodná se změnila),

3/ Určení zboží: Úvěr byl určen jen na objednané zboží zákazníky, nikoliv na stroje na sklad,

4/ Vymezení zákazníků: Zákazníky a odběrateli výplatních strojů mohly být jen velké subjekty vzhledem ke značně vysoké ceně (tehdy jeden stroj stál 21000 až 26000 Kčs). Mohly to být banky, pojišťovny, nemocenské pokladny, úřady, velké tovární subjekty vysoce solventní uživatelé.

Na tomto místě stojí za poznámku jedna skutečnost: poštovní správa vůbec neuvažovala na začátku s umístěním výplatních strojů na přepážkách poštovních úřadů. Bylo to kvůli nedůvěře či nejistotě anebo nedostatku finančních prostředků? Souhlas poštovní správa vydala až o 20 let později - v roce 1946.

5/ Povolení poštovní správy: MPT si vyhradilo, že každý subjekt, každý stroj bude né tpečet jejich souhlasu. Proto se každé povolení, alespoň ze začátku objevovalo ve věstnících MPT,

6/ Čerpání a splácení: Úvěr byl splatný bance do jednoho měsíce od použití (čerpání).

Smlouva o úvěru mezi bankou a firmou B. Jarolímek byla podepsána v srpnu 1926, tedy několik dní před oficiálním zahájením provozu prvních dvou strojů Francotyp (typ A, typ B) dne 16. 9. 1926.

Co bylo dál? Výplatní stroj díky houževnatosti rodiny Jarolímeků a důsledným postupům a pomoci paní Luisy se stal součástí našeho poštovního systému a Československo se zařadilo mezi vyspělé země světa i v poštovníctví.

Těžký začátek, ale úspěšná léta podnikání, bohužel zakalené tragickou smrtí Bohumila Jarolímka juniora, hořké a nedůstojné konce obou aktérů pana Bohumila Jarolímka seniora a paní Luisy Jarolímkové (po znárodnění konfiskace nemovitého a movitého majetku odsun do Krásné Lípy, ztráta zdraví obou manželů, nedůstojné životní podmínky a konec života v zapomnění).

Nezbývá mi nic jiného než vyjádřit díky paní Luise. Stále u těžkých začátků a dokázala všechny těžkosti a překážky společně s manželem překonat.

Paní Luisa
(Aloisie) Jarolímková roz. Šišková

Zdrij: Věstník MCP, článek R. Píši "V rytmu kláves").

Jedny z prvních výplatních strojů Francotyp používaných u nás (některé jsou součástí expozice a depozitáře Poštovního muzea ve Vyšším Brodě).

